

bilo na mestu, da bi se opozorilo na večje pridelovan-
je maka.

Zrela semena maka vsebujejo približno 50 odstot-
kov olja, ki je kot jedilno olje mnogo vredno, med
tem ko so preostale „makove tropine“ izvrstno krmilo
za naše molzne krave.

Kdor hoče pridelovati mak, mora uvaževati to
rastlino že pri pripravljanih delih za prihodnje leto in
si pred vsem zagotoviti potrebno setveno blago.

Razločevati moramo razsipalni (odprt) mak,
pri katerem izpadajo semena, ako se obrne zrela
makova glava in za prti mak, pri katerem ostanejo
tudi zrele glave zaprte in je izpadanje semena nemo-
goče. Pri razsipalnem maku se lahko nekaj semena iz-
gubi pred žetvijo in pri žetvi, vendar je njegova do-
nosnost večja.

Mak je poletni sad in potrebuje 4 do 5 mesecev
od setve do žetve.

Najbolje služi dobra, krepka zemlja starega obde-
lovanja in zavarovana lega, mokra zemlja je za njega
popolnoma neuporabna.

Mak raste izvrstno po pogojnem poreznem sadu
kakor je krompir, koruza ali pesa. Ako bi pa to ne
spadalo v obratovni načrt tedaj se pa lahko za ta
določeni kos zemlje v jeseni sveže pognoji in še pred
zimo izorje.

Koncem marca ali začetkom aprila se mak poseje
v dobri, rahli in plevela prosti zemlji v razdalji širokih
kock, sicer pa v 35 do 40 cm širokih vrstah. Seme se
sme zaradi svoje finosti le nekoliko z zemljo pokriti.

Med rastjo je potrebno, zemljo pridno rahljati in
kar je plevela pravočasno odstraniti, kar se najlažje
zgodí pri vrstnih nasadih. V vrstah bi se naj rastline
kmalu potem, ko poženejo, razsadile v oddaljenosti 15 cm.
Po drugem okopanju se priporoča rastline lahko ogniti.

V avgustu se mak požanje. Zrele glave razsipega
maku se naj nabirajo v goste vreče in na plachte in se
razgrne na soncu, da se posuši ali pozuri. Zaprt mah
lahko ostane na polju do popolnega dozorenja.

Za semensko blago se potrebuje hektar zemlje,
ako se seje na redko, 6 do 7 kil, ako se seje v vrstah,
približno 5 kil.

Želodva kava.

Morda ni splošno znano, da se da iz želoda pri-
praviti tudi prav dobra pijača. Danes je lahko pri teh
visokih cenah živil cena za zdrava želodova kava jako
priljubljena ljudska pijača.

Želod se olupí, se razreže v majhne kose, opravi
v štedilnikovi cevi ali v peči in zemlje ravno tako ka-
kor bobovo kavo.

S kakšno skupaj pripravljeno ga okusno pijačo, ki
krepki čreva in ako so bolna, jih ozdravi.

Ta poskus se lahko po ceni napravi.

Sajenje sadnih dreves v jeseni in spomladi.

Pri drevesih ki se dobijo v jeseni in ki so dolo-
čena za pomladanski nasad in ki se v vrtu vsadijo, se
vidi v marcu, ko se izkopajo, mnogo novih korenin in
na mnogih pokvarjenih ranjenih mestih mnogokrat prav
lepo začetek celjenja. To nam namiguje, da bi naj dre-
vesa tudi v jeseni vsadili na njihova stalna mesta, ker
poženejo do spomladi korenine in torej zrastejo.

V jeseni nasajena sadna drevesa imajo baje v re-
snici pred v spomladi nasajenemu prednost, ker so že
pri začetki rasti pognale nove korenine in morejo spre-
jemati hrano in vlago, ter morejo vsled tega tako naprej
rasti in poganjati močne mladike. Tudi trpijo v prvem
letu manj vsled suše kakor drevesa, ki se vsadijo še le
spomladi.

Samo v težki zemlji in v neugodni, ostri legi je
primerneje saditi še le v spomladi v že zagrati zemlji
Jesensko sajenje ima nasproti spomladanskemu
tudi to prednost, da se sajenje lahko skrbneje izvrši
ker ob tem času druga poljedeljska dela niso tako nuj-
na kakor spomladi.

Končno se še pripomni, da se v vsaki drevesni šoli
v jeseni dobi lepša drevesa kakor v spomladi; ker tudi
tukaj velja kakor vedno: Kdo poprej pride prej melje.

Oton Brüders,

strokovni učitelj in vodja poizvedovalnega mesta za na-
sad zelenjave in krompirja pri c. kr. namesništvu.

Zadnji telegrami.

(C. k. kor. in brz. urad.)

Avstrijsko poročilo.

Proti Rusom. Proti postojan-
kam pri Wiesnioezkyu in Purkanowu
naperjeni napadi izjalovili so se ob
naših obrambah. Pred strelskimi jarki
dveh bataljonov pokopali smo 560 mr-
ličev. V vasi Siemikowce se še ljuto
borimo. Avstro-ogrške in nemške čete
vzele so kraj skoraj popolnoma nazaj.

V teh bojih smo vjeli 3000 Rusov.
Pri predvčerajnjih bojih pri Cza-
torisku je en iz naših in nemških čet
sestavljani armadni kor vjel 5 ruskih
oficirjev in 1115 mož ter zaplenili
11 strojnih pušk.

Proti Italijanom. Napadi Ita-
ljanov na Goriškem trajajo naprej.
Včeraj so bili naperjeni najhujši na-
skoki proti Sagori, Podgori in Monte
Michelu. Zopet je bil sovražnik
povsod zavrnjen. Na Podgori se za
posamezne jarke še borimo.

Balkan. Vzhodno od Trebinja
vrši napad na črnogorske obmejne po-
stojanke. Srbski odpor v prostoru
Kragujevac in Jagodina je
zlomljen. Sovražnik se umika.
Avstrijske bojne sile se prišle čez Bo-
žego. Zveza med Ušice in vzhodno od
Višegrada borečimi se skupinami je
narejena. Južno-zapadno od Cacaka
vrgli smo sovražnika iz doline obvla-
dujočih visočin. Druge avstro-ogrške
čete vzele so visočine Stolica in Lip-
nica-Glavnica ter so potisnile Srbe
nazaj. Te čete so zavzele Jagodino.

* * *

Nemško poročilo.

Hindenburg. Pred Dünabur-
gom se borimo naprej. Na raznih toč-
kah so Rusi ponovili svoje napade.
Povsod so bili nazaj odbiti. Jako moč-
ne sile so porabili pri Garbunowki.
Tam so bile njih izgube tudi najtežje.

Balkan. Vkljub trdemu sovraž-
nemu odporu so naše čete na obeh
straneh gorovja Koslenik v napredo-
vanju. Vzhodno Morave se umika na-
sprotnik. Naše čete sledijo. Vjele so
650 mož. Armada bolg. generala Boja-
djeva zavzela je Valukonje in
Boljevac. V prodiranju pri Sveljigu
proti Nišu zavzeli so Bolgari Kalafat
(10 km severo-vzhodno od Niša) v
naskoku.

Bolgarsko vojno poročilo.

K. B. Sofija, 3. novembra. Uradno vojno
poročilo od 2. novembra. — Prodiranje naših
čet se je tudi danes nadaljevalo. Na poti Za-
ječar-Baračin zasedli smo mesto Bolje-
vac (24 km zapadno Zaječarja) in dosegli črto
Valakonje in Dobrujevac. V dolini Svr-
ljivski Timoka dosegli smo po trdovratnih
bojih črto Kalafat koto 572 (10 km severno-
vzhodno Niša), Prekonoge, Prekonoska
Planina, in kota 1099 na Višegrad Pla-
nini. Glasom izpovedb vjetih prisostoval je
kralj Peter sam na tej fronti boja. V dolini
Vlasina so Srbi iz njih postojanke prepodeni.
Naše čete vzele so črto Secanica-Bre-
stovdo-Dol (okoli 28 km vzhodno od Le-
skovaca). Tukaj smo zopet 600 Srbov vjeli.
Na ostalih frontah nobenih posebnih sprememb.

Veliki srbski poraz pri Velesu.

Iz Lyona se privatno poroča, da so Srbi
pri Velesu doživeli veliki poraz. Srbi,
ki so bolgarsko postojanko pri temu mestu na-
padli, bili so popolnoma premagani in so

izgubili 25.000 mož na mrtvih, ranjenih ter
vjetih. Srbi so nastopili splošno nazado-
vanje in se vstavljajo pri prelazu Babuna,
da bi se zopet Bolgarom uprli.

Prepovedane razglednice.

Razglednice (poštne karte), ki prinašajo
slike mest, mestnih delov, vasi, pokrajin, vo-
jaško važnih objektov, prometnih in gospodar-
skih naprav, posebnih stavb in spomenikov v
monarhiji, se ne smejo več v inozem-
stvo pošiljati.

(Prevelika občutljivost) vrata proti mrazu zraku je
posledica slabe cirkulacije krvi. Tako zvano otrčenje vratu proti
vplivom mraza obstoji v odpravi dotoka krvi k vsem organom
vratu in zrela. Dosežemo to otrčenje z zunanjim obzibanjem in z
izmirvanjem vratu s Fellerjevimi osvežujočim in oziljavajočim rast-
linskimi esenci fluidom z zn. „Elza-fluid“. Poraba tega bolečine
odpravljajočega, sline raztopivega domačega sredstva je najboljša
prophylaxis zoper boleznih prehlajenja vratu. 12 steklenic za 6 kron
tega izbornega domačega sredstva pošlje povsod franco lekarnar
E. V. Feller, Stubica, Elza-trg št. 241 (Hrvaško). Pri boleznih pre-
hlajenja je pospeševanje izmenjave snovi vedno ugodnega vpliva.
Kdor trpi torej na trdem trupu in zamašenju, naj vzame Felle-
rjeve milo odvajajoče Rhabarbara-kroglice z zn. „Elza-kroglice“.
6 škatlic stane 4 K 40 vin. franko in se priporoča, ta dva iz-
borna domača sredstva naročiti, da se ju ima v potrebi vedno
pri roki. Kot dodatek Fellerjev meniholni črtnik proti migreni
1 krona in vedno zane-ljivo sredstvo za kurja očesa: Fellerjev
„flajšter za turiste“ z zn. „Elza“ 4 1 krono in 2 kroni; ta sred-
stva bodeta mnogokrat velike koristi. (5)

Z malimi izdatki in malim delom zamore se dati otrokom
skoraj vsak dan izborna redilna sredstva. Vzame se en zavojček
dr. Oetkerja pudding-praška, se skuha po natiskanem
navodlu z mlekom in sladkorjem in da v formo. Ako se hoče
kaj posebnega storiti, zamore se oddati še 1 do 2 jajc, potrebno
pa to ni. Za otroke ni boljšega in lažje prebavljivega redilnega
sredstva.

Veselo presenečenje je za naše junake je prava Böhnel-
vojnica ura od znane f. ur Mex Böhnel, Dunaj IV., Margarethen-
straße 27/51. Izdelana je jako okusno, ima dobro anker-kolesje
in je stalni spomin na veliko svetovno vojno. Na zahtevo dobi
vsak čitatelj našega lista novi ilustr. katalog zastoj in pošitine
prosto. Za dostojne dopisnice z natančnim naslovom.

Pri vladujočem gorkem letnem času je priporočljivo, ako
se ima v vsaki hiši desinfekcijsko sredstvo. Opozorjamo na da-
našnji inzerat Lysoform-tornic.

Stare bolečine pridejo zopet, ako se vreme spremeni,
kajti truplo je za menjanje temperature jako občutljivo. Priporo-
čamo za hitro odpravo takih bolečin v udih in truplu Fellerjev
rastlinski esenci fluid z zn. „Elza-fluid“. 12 steklenic pošilje franco
za 6 kron apoteker E. V. Feller, Stubica, Elza-trg št. 241 (Hrvaško).
To dobro, bolečine odpravljajoče sredstvo naj se ima vedno v hiši
pri roki. Milo odvajajoče sredstvo, ki okrepča želodec, so Fellerjeve
„Elza-kroglice“, 6 škatlic franco 4 K 40 v. (5)

Prasniki življenja to jerojstni dan, god, birna, zaroka, po-
roka, delavski jubilej, srebrna in zlata poroka itd. olepšamo svo-
jim ljubim z darili. Pri izbiri daril pa naj se vedno nato misli, da
mora darilo dolžnemu res trajno veselje napraviti. Ne kupujte
tedaj šund-blaga iz bazarijev, marveč le blago iz staroznane kr-
ščanske specialne hiše H. Suttner v Ljubljani št. 701. V bo-
gato ilustrirane kataloge te firme, ki se ga naj z dopisnico za-
hteva, najdemo krasne predmete za darila po nizkih cenah, zlato
in srebrno blago, ure, veržice, kiné itd.

Letošnje sveže, tudi lanske

ježice (Knopfern)

kupujem po dobri ceni
in prosim ponudbe s
ceno ter pošiljativjo
maloga poštne vzorca
na Wilhelm Freund,
tovarna usnja v Mari-
boru. 446

Na prodaj je hiša

sadonosnik z lepimi
brajdami in velika ro-
dovitna njiva, stude-
nec pri hiši, hiš. št.
60, Spodnji Breg Ptuj.
Cena se izve pri last-
niku B. W., P. 16,
Podvince. 474

Kovaški pomočnik in učencec

se takej sprejmeta pri
Antonu Löschnig, ko-
vaški mojster, Turniše
št. 66 pri Ptuj. 482

Pridna

kuhinjska dekla

se takej sprejme pri
g. Marianne Schwab,
Ptuj, Hauptplatz 488

Mizarski ::

::: učenec

se takej sprejme pri
g. Johann Podgorscheg,
mizarski mojster, Breg
pri Ptuj. 484

Lepo posestvo

14 oralov, od teh 4
oralov lepega gozda za
podirati, travnik, nje-
ve, mnogo sadnega
drevja, ki že nosi, sta-
novalna in gospodar-
ska poslepa. Vpra-
šanja pod „7000“ po-
ste restante, Globas-
nice, Koroške. 484

Somišljeniki! Prijatelji! Citajte, razširjajte in podpirajte „Štajerca“ kot edinega zaščitnika
kmetkega stanu ter agitirajte pridno za njega napredno stranko!